

Primorski dnevnik

Poština plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 50 lir

TRST, nedelja 13. oktobra 1963

Leto XIX. - Št. 243 (5618)

SPLOŠNA, TODA STRAŠNA UGOTOVITEV VSEGA ITALIJANSKEGA TISKA:

Tragedijo v soteski Vaiont bi lahko preprečili

Vsi so vedeli, vsi so govorili, toda nihče ni nič ukrenil, zakaj nič niso zalegle ne razsodbe sodišča ne interpelacije v parlamentu ne soglasni protesti pokrajinskega sveta ne opozorila inženirjev ne stavka delavcev

RIM, 12. — Vlada je sporočila predsedstvu poslanske zbornice, da bo po seji vlade, ki bo v ponedeljek, pripravljena odgovoriti na interpelacije in vprašanja, ki so jih predložili številni poslanci v zvezi z nesrečo pri Vaiontu. Predvideva se, da bo vlada odgovorila v torek popoldne.

Za ponedeljek je minister za javna dela Sullo sklical sejo preiskovalne komisije, ki ji predseduje prof. Bozzi. Minister je tudi odredil, naj podtajnik Spasari odide jutri na prizadeto področje, da koordinira vse potrebne ukrepe.

Državni pravdnik v Bellunu pa je telegrafsko odredil, naj bodo razni tehniki, ki so sodelovali pri graditvi jez, na razpolago sodni oblasti. Razen tega je državni pravdnik izdal odlok, ki ukazuje ustanovi «ENEL-SADE», naj pošlje državnemu pravdniku v Bellunu ves dokumentarni material v zvezi z ježom do 9. novembra 1963. Razen tega je poslal državnim pravdnikom Milana,

Palermo, Rima, Neaplja in drugih mest brzojavke, s katerimi zahteva imena uglednih in zanesljivih geologov, ki bi eventualno sodelovali pri preiskavi za ugotovitev odgovornosti za nesrečo in vzrokov, zaradi katerih je do nje prišlo.

Skoraj ves italijanski tisk poudarja danes v svojih naslovih, da bi bila katastrofa na področju Vaiont lahko preprečena. Med redkimi izjemami je le milanski večerni «Corriere d'informazione», ki govori o «politični spekulaciji».

Današnji «Unità» ugotavlja, da je podžupan iz Longarone, ob večeršnjem obisku pred-

sednika vlade Leoneja zavpil predsedniku: «To je bil umor». Preživeli prebivalci so ob prihodu Leoneja vpili, da so že večkrat protestirali a zaman. «Unità» piše v današnjem uvodniku, da kako je mogoče, da se ni storilo nič za zaščito življenja imetja in zemlje tistih človeških bitij, sričo dejstva, da so vsi vedeli za nevarnost. Listi se sprašuje, kako se je moglo zgoditi, da se niso ozirali na mnenja uglednih geologov, da so proteste izvoljenih odborov, v katerih ima krščanska demokracija absolutno večino, vrgli v koš, kako je mogoče, da opozorila komunističnih in socialističnih poslancev in samih krajevnih demokristjanskih predstavnikov niso zalegla.

Dalje se sprašuje, kako se je moglo zgoditi, da so prot «Unità» uvedli celo proces, ker

je opozarjal na nevarnost. «Kako je moč obrazložiti dejstvo, da nas je razsodba sodišča oprostila s priznanjem resničnosti naših obtožb, ne da bi temu sledilo kakršnokoli dejanje, da bi se preprečilo, da grožnja postane žalostna stvarnost?»

List pravi dalje, da je «nesreča osvetlila odnose na tem področju in ne samo tu, med javno oblastjo in vladajočimi gospodarskimi silami; pokazala je, da tehnika, znanost, človeška volja, v politično-socialnem sistemu, v katerem živimo, lahko ukrotijo sile narave, toda so brez moči pred električno družbo, pred političnim, gospodarskim, tehničnim in znanstvenim aparatom, ki ga ta lahko mobilizira za svoje interese, čeprav s prezirom za človeško življenje».

List nadaljuje: «Zrušenje hriba Toc je opozorilo Italijane in svet na to, kar je do sedaj bilo znano samo v teh dolinah, ali kar je napisal neki opozicijski časopis ali kar je zapisano v parlamentarnih aktih: da se na oltar dobrih lahkotno žrtvujejo ne samo interesi in pravice celotne doline, temveč tudi samo življenje njenih prebivalcev».

List pravi zatem, da je nujno potrebna parlamentarna preiskava, ki naj ugotovi prave vzroke nesreče in naj se brez usmiljenja kaznujejo krivci.

List poudarja, da mora preiskava ugotoviti, čemu mora glasovanje nekakega upravnega sveta veljati več kakor glasovanje občinskega sveta, čemu se je pravica zganila, da udari po časopisu, ki piše resnico, in je ostala brezbržna do gospodarskega močnega, ki govori laž, čemu se aparat italijanske države, od prefekta do voditeljev civilnega tehničnega urada, do ministrov za javna dela lahko postavi v službo interesov pešice milijarderjev. List omenja, da ho v nedeljo izročena predsedniku republike v Bellunu Bela knjiga, ki so jo pripravili komunistični parlamentarci. Na koncu omenja časopis besede podžupana iz Longarone, ki je predsedniku Leoneju zavpil, da je nesreča bila pravi zločin, in opozarja predsednika vlade, da tu ne gre samo za preživetje, ki zahtevajo pomoč in tolažbo, temveč gre tudi za žrtve, ki terjajo pravico.

Današnji «Avanti» tudi poudarja, da se po 24 urah katastrofe ena točka lahko z gotovostjo ugotovi: nesreča bi se bila lahko preprečila, lahko bi preprečili žalost stotin in stotin italijanskih družin. List pravi dalje: «Tragedija je bila tako nagla, kakor so bila dolga, trajajoča, večna opozorila tistih, ki so nesrečo predvidevali. Šest je pod hribom izvir, kamor ho di prebivalstvo po vodo. Ker se bojijo, da je voda okužena, nastaja nevarnost bolezni. Včeraj je inšpektor za zdravstvo dal nalogo gasilcem, naj vodo razkužijo, toda primanjkuje razkuževalnih sredstev. Sedaj v vsej naglici gradijo zasilni most čez reko. V Codisagu je ogromna masa vode zajela skladišče lesa neke papirnice v bližini ter je z vso silo zagnala ob hiše ob bregu reke na tisoče in tisoče kosov sežaganih smrek, dolgih približno 60 centimetrov. Ti kosi debel so uničili številne hiše, porušili zidove, razbili vrata in okna. Nekatera stanovanja so dobesedno zmrleli. V telefonski kabini v vasi neprestano zveni telefon. Izseljenci sprašujejo, ali so v vasi še živječi».

(Nadaljevanje na 2. strani)

NOCOJ SO PRESPALI V GORICI

V Longarone odšli strokovnjaki Zavoda za legalno medicino iz Ljubljane

Na kraju katastrofe bodo ugotavljali identiteto trupel

V Gorico je včeraj prispela skupina strokovnjakov Zavoda za legalno medicino iz Ljubljane, ki jo je vlada SRS poslala v Longarone, da bi se pridružili napotom ostalih specializiranih skupin pri ugotavljanju identitete mrtvih. Ta skupina je v Skopju po potresu ugotovila identiteto 50 že razpadlih trupel. Skupino je na med-

narodnem prehodu Rdeča hiša sprejel pokrajinski zdravnik dr. Montagna. Preočili so v nekem goristem hotelu, danes zjutraj pa nadaljevali pot v Belluno. Delegacijo vodi dr. Janez Milčinski, direktor Zavoda za legalno medicino v Ljubljani, sestavljajo pa jo še dr. Borut Furlan, Franc Debeljak in Lojze Mercina.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zgoraj: tako je risar shematično prikazal tisti trenutek v noči med sredo in četrtkom, ko je voda iz jezera pljusnila čez jez in vdrla v dolino. Spodaj: takšen je sedaj kraj, kjer je bila še v torek vas Longarone, ki je štela 5 tisoč prebivalcev; ostalo je samo blato in ostanki ruševin, ki prekrivajo tisoče mrličev

PREDSEDNIK SEGNI OBIŠČE DANES PRIZADETE KRAJE

Po 60 urah našli pod ruševinami še živa dečka in deklico

Erto in Casso evakuirana - Začeli so evakuacijo tudi vasi Codisago

BELLUNO, 12. — Tudi pretreko noč je bilo nad 4000 vojakov neprestano na delu na področju Longarone. Vse področje so razsvetljevali močni reflektorji in vojski so brez prestanka iskali trupla med ruševinami in blatom. Delo se je nadaljevalo tudi danes ves dan. Zvečer pa so iskanje trupel prekinili do jutri zjutraj. Uradno so javili, da so do sedaj odkopali 1428 mrličev.

Močni reflektorji so razsvetljevali tudi hrib Toc, ker se

DANES

Tudi naš dnevnik se mora danes pridružiti vsemu naprednemu tisku v državi, ki zahteva, da je treba vso zadevo okrog strahovite nesreče v soteski Vaiont temeljito razčistiti ter ugotoviti odgovornost in vse krivice kaznovati. Da je pripisati nesrečo napakam ljudi in ne naravnim silam, se namreč že danes lahko reče, saj je tisk objavil o tem že toliko dokazov in nekatere smo že včeraj omenili: soglasni protesti ne samo beloruskega pokrajinskega sveta, temveč tudi nekaterih prizadelih občinskih svetov; razsodba sodišča, ki je v pravdi proti glasilu KPI poudarila, da nevarnost v resnici obstaja; zadevne interpelacije v parlamentu; opozorila strokovnjakov. Sedaj pa se je zvedelo, da so zaradi nevarnosti stavkali celo delavci zaman.

Toda za nevarnost niso vedeli samo v Italiji. V neki francoski reviji je francoski inženir objavil pred nesrečo posebno študijo, v kateri je pripisal morebitno tehnično nesrečo napakam ljudi in ne naravnim silam. Kot poroča včerajšnji tisk, so za nevarnost vedeli celo na Portugalskem.

Zaradi tega ne more držati trditve, ki jo je objavilo vodstvo ENEL, sedanjega lastnika nacionalizirane hidrocentrale, da je napaka ljudi izključena ter da gre zgolj za elementarno nesrečo. Pri tem je značilno, da je prav v tem vodstvu ENEL tudi bivši svetovalec prejšnjega lastnika elektrarne, družbe SADE, ki je kljub vsem protestom jez v soteski Vaiont gradila.

Sprito vseh teh dejstev se povsem strinjamo z glasilom PSI, ki je včeraj zapisal: «Prišel je trenutek, ko je treba jasno poudariti, da imajo vsa ta neodgovornost, ta vdanost v usodo, ta fatalizem, svoje korenine v korupciji, v političnem klančarstvu, v protidemokraciji, v vsem, kar je gnilega tu v Italiji in kar se vedno ljubosumno čuva, zakaj za ohranitev nekaterih interesov služijo gnoloba bolj in bolj kakor vsak drug pripomoček.»

